

Sygn. akt VIII U 625/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 lutego 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt VIII U 625/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lutego 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na przepisy art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 748, ze zm.) ustalił W. S. ostateczną wysokość emerytury przyznanej z urzędu po wcześniej pobieranej rencie z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W szczególności ZUS uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie, z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 203.188,59 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, tj. 661.375,51 zł. Wyliczając wysokość emerytury organ rentowy uwzględnił dla ubezpieczonej średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 252,70 miesięcy. Wyliczona w oparciu o te założenia miesięczna kwota emerytury wyniosła 3.421,31 zł. Dodatkowo organ rentowy uwzględnił kwotę okresowej emerytury kapitałowej ustalonej decyzją z tej samej daty, tj. 493,49 zł. Zatem łączna wysokość miesięczna emerytury została dla skarżącej ustalona na kwotę 3.966,96 zł

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona zakwestionowała sposób obliczenia wysokości swojego świadczenia na podstawie nowego systemu i wniosła o wliczenie jej emerytury przy zastosowaniu systemu mieszanego, który w jej opinii będzie korzystniejszy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Równocześnie ZUS podkreślił, że w wypadku osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznanie emerytury na podstawie art. 24 następuje z urzędu na mocy art. 24a. Dalej ZUS wskazał, że nie rozpatrywał wariantu wyliczenia mieszanego przewidzianego w art. 183 ustawy, gdyż ubezpieczona nie złożyła stosownego wniosku, a nadto zgodnie z tym przepisem pobieranie emerytury kapitałowej wyklucza możliwość ustalenia wysokości emerytury w wariantcie mieszanym.

Sąd ustalił, co następuje :

Ubezpieczona W. S. urodzona (...) od 24 grudnia 2013r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy

z ogólnego stanu zdrowia. Wyliczając wysokość renty ZUS uznał za udowodnione 36 lat, 6 miesięcy i 8 dni okresów składkowych oraz 2 lata i 2 miesiące okresów nieskładkowych. W dniu 11 czerwca 2014r. ubezpieczona osiągnęła wiek emerytalny 60 lat i 5 miesięcy.

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2014r. organ rentowy z urzędu przyznał ubezpieczonej od dnia 11 czerwca 2014r. prawo do emerytury na podstawie przepisów art. 24, w zw. z art. 24a powołanej ustawy, w związku

z osiągnięciem wieku emerytalnego. Emerytura została przyznana w wysokości ustalonej zaliczkowo w związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym

w zakresie ostatecznego ustalenia stanu konta ubezpieczeniowego odwołującej. Decyzją tą ZUS ustalił wysokość emerytury w ten sposób, że uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie, z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 203.188,59 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, tj. 661.375,51 zł. Wyliczając wysokość emerytury ZUS uwzględnił dla ubezpieczonej średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 252,70 miesięcy. Wyliczona w oparciu o te założenia miesięczna kwota emerytury wyniosła 3.421,31 zł. Dodatkowo organ rentowy uwzględnił kwotę okresowej emerytury kapitałowej ustalonej decyzją z tej samej daty, tj. 493,49 zł. Zatem łączna wysokość miesięczna emerytury została dla skarżącej ustalona na kwotę 3.966,96 zł.

Następnie w dniu 18 lutego 2015r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której ustalił ubezpieczonej ostateczną wysokość emerytury.

Z takim sposobem wyliczenia emerytury nie zgodziła się ubezpieczona domagając się wyliczenia jej wysokości poprzez zastosowanie reguły określonej w art. 183 ustawy emerytalnej.

W wyjaśnieniach złożonych w toku procesu odwołująca podała, że nie składała wniosku o emeryturę, gdyż w organie rentowym poinformowano ją, że nie musi składać tego wniosku, bo świadczenie otrzyma z urzędu, a będzie mogła wystąpić z wnioskiem o przeliczenie świadczenia. Przyznała też, że jest członkiem OFE, ale byłaby skłonna złożyć oświadczenie o przekazanie środków tam zgromadzonych na dochody budżetu państwa.

W trakcie postępowania Sąd przeprowadził dowód z hipotetycznego ustalenia dla odwołującej, wysokości jej emerytury w sposób określony w art. 183, ust. 5 i ustalił, że emerytura odwołującej na dzień złożenia przedmiotowego odwołania wynosiłaby 4.525,02 zł, z kolei na dzień przyznania ubezpieczonej spornego świadczenia, jego wysokość wynosiłaby 4.092,07 zł.

Powyższy stan faktyczny zasadniczo jest bezsporny i wynika wprost z akt organu rentowego.

W toku procesu odwołująca domagała się dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent na okoliczność ustalenia, jak to określiła, realnej wysokości jej świadczenia. Sąd oddalił jednak ten wniosek uznając,

że wobec faktu, że ubezpieczona nie złożyła żadnego zarzutu odnośnie dokonanego przez ZUS wyliczenia ustalonej dla niej emerytury kapitałowej, a kwestionowała jedynie przyjętą zasadę tego obliczenia, nie zasługuje on na uwzględnienie. Zdaniem Sądu ocena, czy do wyliczenia wysokości emerytury przyznanej ubezpieczonej z urzędu, zastosować regułę określoną w art. 26, tak jak to uczynił organ rentowy, czy też regułę określoną w art. 183, tak jak tego domaga się odwołująca, jest kategorią prawną podlegającą merytorycznemu rozstrzygnięciu przez Sąd. Nie leży natomiast w sferze ustaleń, w których potrzebna byłaby specjalistyczna wiedza biegłego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 748, ze zm.) przewiduje zasadniczo dwa rodzaje emerytur, które różnią się warunkami nabycia prawa oraz sposobem wyliczenia ich wysokości.

Osobom urodzonym przed 1 stycznia 1949r. (dział II rozdz.2) przysługuje emerytura wg starych zasad w systemie zdefiniowanego świadczenia, w którym wysokość emerytury nie jest powiązana z bezpośrednio z wysokością wpłaconych do systemu składek.

Z kolei osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura na nowych zasadach, określana jako emerytura z systemu zdefiniowanej składki, inaczej kapitałowa, w którym wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości składki wnoszonej do funduszu.

Zgodnie z art. 24 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 748, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. W ust. 1a, pkt 6 wskazano, że wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 1 stycznia 1954r. do dnia 31 marca 1954r. wynosi co najmniej 60 lat i 5 miesięcy.

Natomiast w myśl art. 24a, ust. 1 emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Z kolei jak stanowi ust. 2 tego przepisu, emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury, a w przypadku gdy wypłata renty z tytułu niezdolności do pracy była wstrzymana - od dnia, od którego podjęto jej wypłatę.

Zgodnie natomiast z ust. 3 emeryturę oblicza się zgodnie z art. 26, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.

W ust. 4 wskazano, iż na wniosek osoby, której emeryturę przyznano z urzędu w latach 2009-2013, emeryturę oblicza się ponownie zgodnie z art. 183, zaś w myśl ust. 5 na wniosek osoby, która spełniła warunki do emerytury określone w art. 46 i 50, jednakże nie wystąpiła z wnioskiem o jej przyznanie, ponownie oblicza się wysokość emerytury zgodnie z art. 53 i 56.

Dodatkowo ust. 6 stanowi, iż emerytura obliczona na zasadach określonych w ust. 2-5 nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z kolei zgodnie z art. 46, ust. 1 prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. a przed dniem 1 stycznia 1969r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

1) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

2) warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008r.

Natomiast art. 50 ustawy emerytalnej reguluje warunki nabycia prawa do emerytury kolejowej.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że ubezpieczona uprawniona do emerytury z art.24 omawianej ustawy nie złożyła wniosku o emeryturę. Zgodnie z art. 24a ust.1 w takim przypadku emeryturę przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy, co oznacza automatyczne ustanie prawa do renty i zastąpienie go prawem do emerytury. Po myśli art.24a ust 3 emeryturę taką oblicza się zgodnie z art. 26 ustawy. Co do zasady obowiązuje więc automatyzm, przyznanie emerytury z ZUS oznacza przyznanie prawa do emerytury kapitałowej.

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie należy uznać za prawidłowe stanowisko organu rentowego, co do przyjętej reguły wyliczenia emerytury odwołującej. W sposób właściwy ustalił też ZUS wysokość emerytury tj. uwzględnił niekwestionowaną przez strony, sumę zaewidencjonowanych na jej koncie składek, z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, a także średnie dalsze trwanie życia w wymiarze właściwym ze względu na datę nabycia uprawnień emerytalnych przez odwołującą i jej daty urodzenia.

Zdaniem Sądu nie ma podstaw do wyliczenia emerytury we wnioskowany przez ubezpieczoną sposób, czyli zgodnie z regułami określonymi w art. 183 ustawy emerytalnej.

Wprawdzie art. 24a w ust. 4 przewiduje wyjątek umożliwiający odmienny niż w art. 26, sposób wyliczenia emerytury przyznanej z urzędu, jednak możliwość taka dla sposobu określonego w art. 183 jest ograniczona do sytuacji, w której emeryturę z urzędu przyznano w latach 2009-2013. Ubezpieczona bezspornie prawo do emerytury nabyła od momentu osiągnięcia wieku emerytalnego tj. od czerwca 2014r., nie zachodzi zatem w jej wypadku możliwość zastosowania opisanego wyżej wyjątku.

Drugi wyjątek od zasady obliczania emerytur przyznanych z urzędu na podstawie art. 26, przewiduje art. 24a, ust. 5, jednak możliwość taką wiąże on po pierwsze ze spełnieniem warunków do emerytury, określonych w art. 29, 32, 33 i 39, jeżeli warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008r. Po drugie ze spełnieniem w określonym terminie warunków nabycia prawa do emerytury kolejowej. W art. 32 unormowano prawo do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych, natomiast ubezpieczona nie wykazała jakiegokolwiek okresu takiej pracy. Z kolei art. 33 normuje prawo do emerytury dla twórców, zaś ubezpieczona starając się

o emeryturę nie wskazywała, że spełnia warunki do takiego świadczenia. Dalej

w art. 39 unormowano warunki przechodzenia na emeryturę z obniżonego wieku

w związku z wykonywaniem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią. Ubezpieczona bezspornie, nie wykonywała pracy górniczej. Natomiast art. 29 wprawdzie przewiduje możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę dla kobiety która po osiągnięciu wieku 55 lat, ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Ubezpieczona jednak nie spełnia również i tych warunków bowiem, wprawdzie wykazała ponad 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, jednak wieku 55 lat, określonego w tym przepisie nie osiągnęła przed dniem 31 grudnia 2008r., bo dopiero w dniu 11 stycznia 2009r. Nie spełniła zatem przesłanki o której mowa w art. 46, ust. 1, pkt 2.

Na marginesie odnosząc się do zarzutu odwołującej, iż organ rentowy

w zaskarżonej decyzji użył sformułowania, że wyliczona w tej decyzji emerytura jest dla niej świadczeniem korzystniejszym, nie odnosi się wbrew temu co podnosi ubezpieczona, do tego że ZUS dokonał wariantowania różnych sposobów wyliczenia emerytury. W ocenie Sądu zapis ten jest związany z regulacją zawartą w art. 24a, ust. 6, który nakazuje wypłatę przyznanej emerytury, jedynie w wypadku gdy jest ona świadczeniem bardziej korzystnym niż dotychczas wypłacana renta.

Reasumując: organ rentowy w sposób zgodny z prawem obliczył wysokość emerytury skarżącej, zatem jej odwołanie należało uznać za bezprzedmiotowe.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

(-)SSO Mariola Szmajduch